

áltott: e mán fa! A Közép-Mecsek egészére kaptunk rátekintést az eső ellenére a Misina-tető kilátójának körteraszáról *Hobn Miklós* Árpád-tetői műszaki vezető kolléga segítségével.

Úgy voltunk Pécsett, hogy nem jártuk Pécs város köveit.

A mecseki bányászat utolsó éveit élő külszíni fejtést, az erdészeti munka tájvisszaalakító növény- és zöldfelületi telepítései madártávlatból tekintettük meg. Jól emlékszem, amikor 13 éve jártunk a felhagyott külszíni fejtés és meddőhányókra telepített csenevész fászkák között. E területek jó része mára zöld liget lett.

Erdőt járva erdőművelési, fahasználati feladataink összehasonlítására is sor került. Megbeszéltük, tapasztaltuk azonos gondjainkat, hasonló feladatainkat. A bányászból lett fiatal-nyugdíjas vállalkozói csapatok náluk nagyobb lehetőséget nyújtanak az élőmunka-igény kielégítésére.

Misináról a Dömörkapuhoz mentünk. A Kis-rét felé vezető erdei sétaút mellé kihelyezett erdőt, erdőkezelést ismertető színes táblákat jó állapotban láthattuk. Az alutáblára festett ábrákat, szöveget fóliával, hátsó oldalát lambériával védik. A fóliáról jól eltávolítható a falfirkák szórófestéke. Pécs városépítőinek épített emlékpihenői után, útban Orfű felé, megálltunk tisztelni a Lapi símllecentenáriumi emlékműnél. A MEFA Rt. 1996-ban a hét törzsre emlékezve a Mecsek hét kőzetéből építette. Történelmünk neves fordulója így lett a mecsekiek sajátja.

Orfű felé gurulva a Sziget-hegység északi lejtőin a híres medvehagymás gyertyános-bükkösök árnya alatt jól látszottak a karsztképződmények a sok apró katlanszerű teber.

Az orfűi Kis-tó mellett elfogyasztott jóízű ebéd az Abaligetre kanyargó út szép kilátópontjáról mutatta meg az átalakuló, Mecsek ölelésében fejlődő tájat és búcsúzott el csoportunktól Ripszám István hcs. titkár.

Az abaligeti cseppkőbarlang csodái, időcsúszás miatt egy következő látogatásig rejtek szemünk előtt kincsüket.

Hazafelé már tűző napsütésben buszoztunk a szelíddé váló baranyai, tolna tájon. Csoportunk úton részt vett tagjai sok élménnyel, saját munkaterületükön hasznosítható tapasztalattal térhettek haza.

Mecseki kollégáink fogadása, készsége is hosszú ideig gazdagít bennünket. Köszönjük a közvetlenül kísérőknek és a háttérben működőknek is.

Kép és szöveg: **Kertész József**

Kongresszus és tanulmányút Németországban

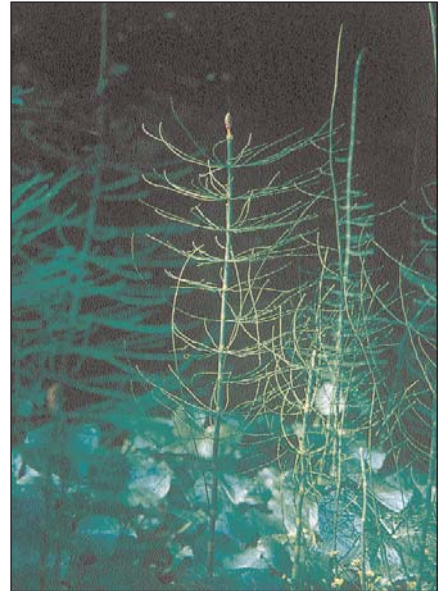
Az erdők megőrzésének titkaiból

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vezetői komoly estélyt látnak a gazdálkodói és a természetvédelmi érdekek közelítése terén a PRO SILVA módszert követő, természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás meghonosításában és elterjesztésében. Ezért ragadták meg az alkalmat, hogy képviselőik részt vegyenek a PRO SILVA EURÓPA – az EXPO 2000 HANNOVER világkiállítás részeként – megrendezésre került 2. kongresszusán.

A gazdag tudományos programból kiemelkedett *dr. Hans-Jürgen Otto* professzornak a PRO SILVA módszerre történő áttérésről tartott előadása, melynek keretében elmondta, hogy Németországban 20 éve kezdték az erdőkben a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodást. Ennek keretében a mesterségesen kialakított fenyő monokultúrák jelentős részét visszaalakítják a termőhelynek megfelelő kemény lombos állományokká. Közben az elegyarányt és az állományszerkezetet is úgy alakítják ki, hogy a biológiai sokféleség elvének érvényesítése mellett a korosztálymegoszlás és a színteztettség az erdei életközösség számára folyamatosan biztosítsa az élőhely funkció betöltését. Ennek keretében az állományokat sok esetben már a törzskiválasztó gyéritési korban erősen megbontják, és termőhely-feltáráson alapuló alátelepítéssel kialakítják azokat az állománycsoportokat, amelyek a jövő állományának a gerincét adják. A munka eredményeként az erdő képe közelít az „örök erdő” képe felé.

Rendkívül érdekes volt *dr. Gerd Wegener* professzor előadása is, amelyben az erdő szerepét az újratermelhető energiaforrás oldaláról közelítette meg. Elmondta, hogy ezt kiegészítve a nape energiával és a szélenergiával, illetve ezen energiaforrások komplex alkalmazásával a környezetbarát energiaellátás folyamatosan biztosítható lesz. Hangsúlyozta, hogy a környezetkímélő energiaellátás megszervezése a következő évek egyik legfontosabb feladata.

A kongresszus résztvevői a Knesebecki Erdészeti Igazgatóság területén néztek példákat a korosztályos erdők folyamatos borítású erdőkké törté-

nő átalakítására. Érdemes megjegyezni, hogy az igazgatóság 10 660 hektáron gazdálkodik, amelyből 9907 hektárt borít faállomány. Ennek 75 százaléka fenyő.

A tanulmányút a Walsrode-i Vogelparkba is elvezetett, amely egyike a világ legnagyobb madárparkjainak. Öt ezer különböző madarat mutatnak itt be teljesen szabad tartási körülmények között, szinte minden kontinensről és klímazónából. Kétszáznegyven ezer négyzetméteres területen erdő, park, tó, rét és patakok adják a megfelelő teret ennek a csodálatos állatvilágnak.

A szakemberek felkeresték a Nationalpark Harzot is, ahol *Barth Wolf Eberhard dr.* igazgató és *Walter Hennecke* igazgatóhelyettes fogadta a társaságot. Elmondták, hogy a nemzeti park 120 munkatársával 15 800 hektár területen gazdálkodik. Ebből a natúr zóna 47, a kezelt övezet pedig 53 százaléka.

A nemzeti parkban az igazgatóság természeti övezetben a természetes állapot megőrzésével, a kezelt övezeten pedig a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás módszerének alkalmazásával, ezen belül a bemutató övezetben a turistaforgalom szabályozásával és irányításával szerez érvényt a természetvédelem érdekeinek. Az igazgatóság munkatársai a szakszerű munkák elvégzése mellett nagy gon-

dot fordítanak oktatásra, tudatformálásra, továbbképzésre. Ennek is tulajdonítható, hogy az évi 10 000 000 (tízmillió!) látogató a környezeti megterhelés látható jelei nélkül látogatja a bemutató övezetet, vigyáz rá, és gyakorlatilag nem szemetel. Ahol szeméttárolót helyeznek ki, ott a szemetet abba rakják, az arra kötelezett pedig gondoskodik a rendszeres ürítésről. De a hulladék másutt sincs eldobálva, mert azt a látogatók legalább az első szemetgyűjtő helyig elviszik.

Közlekedés céljára az utakat veszik igénybe, illetve a kialakítás során képződött anyag céltudatos elhelyezésével is irányítják a közlekedést. Minderről az első stáció megtekintésekor győződtek meg a szakemberek.

A második stációnál egy rendkívül savanyú talajon (2,8 pH) lévő lucfenyves bükkössé történő átalakításának kezdeti szakaszát tekintették meg. Ennél a pH-értéknél a bükk csak úgy maradt meg, hogy az ültető hasítékba meszet és mangánt tettek. Így beállítva a fafajnak szükséges pH-értéket, az átalakítás igen sikeresnek mutatkozott. A harmadik stációnál a Közép-Európa első víztározója melletti felszínig nedves, savanyú talajon lévő erdőfenyves természetes felújulását és a kemény lombos egyedek (nyír, berkenyefélék) természetes betelepődését lehetett megfigyelni. Érdekes volt tapasztalni, hogy ráugráskor a talaj „hullámzott” a jelenlévők alatt. A negyedik stációnál a Harz-hegységben „klasszikussá” vált környezetkárosítás kárláncolata „mutatta be” magát. Itt az eredeti lucfenyő állomány a légköri károsítás következtében legyengült és elkezdett kiszáradni. Ezt követően évekig jelentkezett a szükárosítás, amely ellen nem védekeztek. A kárláncolat eredményeként több száz hektáron omlott össze az állomány, és az elszáradt fák ma is ott meredeznek a károsított területen.

Bebizonyosodott, hogy ezen a területen hiba volt a szű elleni védekezés elmulasztása, mert a hideg éghajlat és a savanyú talaj miatt a mesterséges felújítást is lucfenyővel tudták elvégezni, amely a jelentős vadkár miatt csak vadkárelhárító kerítés védelmében járhatott sikerrel.

Dr. Barth igazgató elmondta, hogy október 23–27. között Goslarba, a Német Nemzeti Parkok, a „World National Park Convention” égisze alatt Világ Nemzeti Parkjai Konferenciát szerveznek, amelyre meghívják a magyar nemzeti parkokat is.

(Hírlevél)

Erdélyi kitekintő

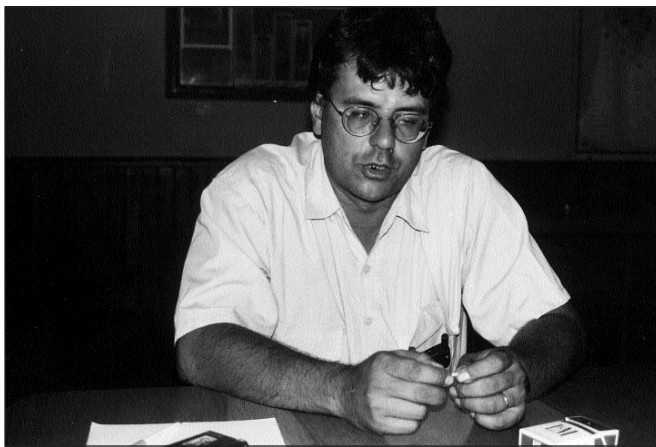
Az erdők magánkézbe adása nemcsak itthon, hanem erdélyi testvéreinknél sem múlt el következmény nélkül. Ám míg belhonban a folyamat csak átmeneti erdőkárosodást jelent, addig Erdélyben már többről van szó. Rportsorozatunk a kinti állapotokba igyekszik betekintést adni.

Elsőnek *Gergely László Lóránt* magánvállalkozót mutatjuk be.

A Brassóban végzett faipari mérnök kezdetben a fafeldolgozásra szakosodott. Asztalosként dolgozott több, mint egy évig. A félrerakott pénzből indította el első vállalkozását. Tapasztalatlanságának tudja be, hogy a vállalkozás rövidesen csődbe jutott. Hiteleket vett fel, melyeknél a kezdetben 30 százalékos kamat egy fél év múlva 180 százalékra rúgott, amit képtelenség volt kitermelni. Pénz nélkül kezdte újra. Tiszta profilú vállalkozásba fogott, hogy csak azonos gondokkal kelljen küszködni. Fakitermeléssel foglalkozott. Kezdetben kevés gömbfát is feldolgoztak. Mintegy 200–250 köbmétert vágtak fel körfűrészsel. Alapos helyismeret, erdőismeret és gépismeret kell, hogy nagyobb erdőkitermelésbe fogjon. Bér munkát nem akart vállalni, mert annak többnyire nem lett jó vége. Mára mintegy harminc motorfűrészsel, csőrös traktorokkal – melyeket a mezőgazdaságban használatos erőgépekből alakítottak át – dolgozik. A korszerű közelítőgépekre egyelőre nincs elég tőkéje. A terepviszonyok miatt a fakitermelő kombájnokkal lehetetlenség dolgozni. Tárgyaltak finn vállalkozókkal, de azok sem vállalták. Ők hozzászoktak a sík terephez. Őt tehergépkocsijuk van, melyekből három önrakodó. Darus gépkocsival is rendelkeznek, de a csőrös gépek a hatékonyabbak. Hatvan munkakönyves alkalmazotijuk van, mely létszám csúcsidőben felduzzadhat 150 főre is.

Meg kell említenem, hogy 50–60 ígás jószágot is dolgoztatunk, mondja Lóránt. Mára elértük, hogy évi 25–30 ezer köbmétert termelünk ki. Meglódult a termelés 1997-től, amikor felszabadították a gömbfaexportot.

A belső felvevőpiac igen gyenge és fizetésképtelen.

A magyar kapcsolataink viszont jók. Korrekt vevőnk van, aki pontosan fizet. Ez nagyon fontos. Sőt. Volt olyan is, hogy bajban voltunk és előre fizetett. Mondhatni teljes a bizalom mindkét fél részéről. Nevelővágásokat is csinálunk, mert a vékony anyagra is van kereslet. Egyelőre. Az elmúlt évben 10 000 köbméter tisztító és nevelővágást végeztünk. A tisztításnál a megrendelő erdészet fizet, a nyolc centi feletti gyériteknél már a vállalkozó veszi meg az állományt. Kitermeljük, majd az út mellett készítjük fel. Onnan vásároljuk meg a faanyagot, hiszen a végső árkérdésben csak ott tudunk dönteni. Sajnos egyre nehezebb a helyzet az erdők visszaadása miatt. Most a tulajdonjog teljesen bizonytalan. Gyenge pontunk a tőkehiány. Van, hogy egy év alatt térül meg a befektetett összeg.

A területeket árverés útján nyerhetjük meg. Ha mi is termeljük ki az állományt, akkor az esetek túlnyomó többségében mi nyerünk. A tulajdonosnak is jobb, ha a közbülső kereskedő ki van iktatva. Tőlünk már évek óta megbízható és szakmailag elfogadható munkát kapnak.

Ha rendeződnek a tulajdonviszonyok, akkor a vékonyfára szeretnénk ráállni... A vékonyfa nálunk a 8–24 centis választékokat jelenti. Az igaz, hogy a közelítés ezekben az állományokban jóval nehezebb. A traktor sok sérülést okoz, így főleg az ígás közelítést alkalmazzuk. Pedig olykor három-négy kilométert is kell vonszolni. A feltártság igen gyenge, jó, ha eléri a hat kilométert hektáronként. A földutak csak száraz időben használhatók. Meg kell említenem – hogy teljesebb legyen a kép a vállalkozásunkról –, hogy a nagy széldöntés után felújításokat is vállaltunk. Száz hektáron, amit mi raktunk tele csemetével, már ismét erdő lett.

Pápai Gábor